

ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI

ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA

SECȚIA ȘTIINȚE MEDICALE

Bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/fax.: (373 22) 27-07-57
E-mail: sectiamed@asm.md

SECTION OF MEDICAL SCIENCES

1 Stefan cel Mare Ave.
MD-2001, Kishinev, Republic of Moldova
Tel/fax.: (373 22) 27-07-57
E-mail: sectiamed@asm.md

SECȚIA ȘTIINȚE MEDICALE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

ADUNAREA GENERALĂ

HOTĂRÎRE NR. 8A

26 ianuarie 2016

mun. Chișinău

**Cu privire la rezultatele activității științifice,
inovaționale, manageriale și financiare a
sectorului științific al CNSP în anul 2015**

Adunarea Anuală a Secției Științe Medicale a AȘM în urma examinării Raportului privind rezultatele activității științifice, inovaționale, manageriale și financiare al Centrului Național de Sănătate Publică (CNSP) în anul 2015, prezentat de directorul adjunct pentru probleme de știință, dl Constantin Spînu, și a concluziei Comisiei Biroului Secției de Științe Medicale a AȘM, create prin Hotărârea Biroului Secției Științe Medicale nr. 07 din 18.11.2015, în componența: președintele comisiei – membru-corespondent al AȘM, dr. hab. med., prof.univ. Nicolae Opopol și membrilor: secretarul științific al Secției Științe Medicale, dr. med. Leonid Chișlaru, director adjunct pe probleme de știință a CNSP, dr. hab. med., prof. Constantin Spănu, secretarul științific al CNSP, dr. med., conf. cerc. Ana Volneanschi și contabilul-șef al CNSP Ecaterina Zazuc, constată că CNSP în anul 2015 a efectuat cercetări științifice în cadrul direcției strategice 18.04 – Sănătate și biomedicină la 8 proiecte științifice, inclusiv 6 aplicative, 1 proiect în cadrul unui Program de stat și 1 proiect pentru tineri cercetători cu o finanțare totală de 6043,4 mii lei din bugetul de stat. Mijloacele financiare alocate au fost insuficiente pentru procurarea și întreținerea animalelor de laborator, procurarea reagenților, delegarea cercetătorilor instituției la diferite foruri științifice internaționale și perfecționarea acestora în Centre științifice peste hotarele țării.

În activitatea de cercetare-dezvoltare activează 57 cercetători științifici, inclusiv 9 dr. hab. med./biol. și 30 dr. med./biol. Își fac studiile prin doctorat 8 persoane la studii fără frecvență. Instituția are 4 persoane titulare abilitate de către CNAA cu dreptul de conducător de doctorat, 10 persoane sunt referenți oficiali ai tezelor la specialitățile științifice 331.02 Igiena, 331.01 Epidemiologie și 313.02 Microbiologie, virusologie medicală, sunt frecvent nominalizați membri ai Consiliilor științifice specializate. În perioada de referință au fost susținute 2 teze de doctorat, iar 4 cadre de profil au obținut titlul științific de conferențiar cercetător.

Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare realizată în perioada anului 2015 de către specialiștii sectorului științific al CNSP a fost orientată asupra problemelor prioritare ale sănătății publice, de optimizare a măsurilor de supraveghere a sănătății publice, control și răspuns la maladiile transmisibile, inclusiv emergente/reemergente, și netransmisibile. Toate lucrările planificate au fost îndeplinite în volumul preconizat, în termenii stabiliți și la nivelul satisfăcător.

Eficiența cercetărilor științifice efectuate în anul 2015 se confirmă prin:

- Evaluarea particularităților antigenice ale virusurilor gripale izolate a pus în evidență similaritatea antigenică a acestora cu tulpinile vaccinale: A/California/7/2009 pentru tulpinile A(H1N1)pdm (grup genetic 6B); A/Texas/50/2012 pentru tulpinile A(H3N2) – grup genetic 3C.2a și B/Brisbane/60/2008

linia B/Victoria (grup genetic 1A) și B/Massachusetts/2/2012 linia B/Yamagata (grup genetic 3) pentru tulpinile de virus gripal de tip B. Tulpinile izolate au fost sensibile la oseltamivir și zanamivir.

- Valorificarea sistemului de supraveghere clinico-epidemiologică și virusologică la gripă, IRVA și SARI, racordat la exigențele OMS, ECDC, CDC și integrat în sistemul european de supraveghere EuroFlu/TESSy, a permis de a evidenția noi substituții de aminoacizi care ar putea influența patogenitatea, tropismul și capacitatea de transmisie a virusurilor gripale de la o specie la alta; posibilitatea de a evidenția factorii determinanți ai reasortării virusurilor, în special cu potențial pandemic.
- În cadrul studiului privind infecțiile virale hemotransmisibile prioritare s-a elaborat un algoritm original de testare a sângelui de la donatorii rețelei naționale de transfuzie, care implică suplimentarea metodei existente cu markerul anti HBcor IgM. Ca urmare a aplicării acestui algoritm practic se exclude riscul transfuziei sângelui (componentelor lui) de la persoanele cu hepatită virală B ocultă.
- S-a propus metoda de tratament a infecției cu herpes simplex virus, care implică din start diferențierea tulpinilor de virus herpetic în virusuri rezistente (TK⁻) și sensibile (TK⁺) la acyclovir, astfel asigurându-se un răspuns virusologic susținut cu risc minim de transmitere a virusului herpetic prin transfuziile de sânge.
- A fost estimat sistemul actual de aplicare a produselor de uz fitosanitar în țară în anul 2015. Nivelul de aplicare al pesticidelor în teritoriul țării variază între 0,26 și 1,6 kg/ha, constituind în medie 0,97 kg/ha.
- Au fost obținute date preliminare privind gradul de siguranță a produselor agroalimentare și factorii de risc pentru sănătatea umană. S-a stabilit că incorporarea zilnică a cantităților reziduale a produselor de uz fitosanitar se află în zona admisibilă de risc.
- În baza cuantificării multiple a concentrațiilor de radionuclizi naturali în componentele mediului ambiental a fost evidențiat riscul expunerii populației Republicii Moldova la radiații ionizante și au fost elucidate zonele cu risc sporit pentru sănătate în acest sens.
- Studiarea concentrațiilor de Radon în aerul din interior al diferitor tipuri de locuințe în principalele zone ale Republicii Moldova a demonstrat prezența valorilor majorate în peste 40% din punctele investigate. Rezultatele demonstrează că problema Radonului necesită să fie în vizorul instituțiilor de stat prin elaborarea unei strategii naționale pentru diminuarea expunerii populației.
- Studiul retrospectiv al incidenței prin bolile cerebrovasculare, în special a celor asociate cu hipertensiunea arterială, denotă o creștere medie anuală cu 0,45 cazuri la 10000 populație. S-au obținut rezultate, ce reflectă particularitățile teritorial dependente ale morbidității și mortalității prin AVC. Astfel, incidența cea mai mare prin AVC ischemic s-a înregistrat în regiunea de nord a republicii, iar incidența prin AVC hemoragic s-a diagnosticat mai frecvent în zona de sud.

În perioada de referință rezultatele cercetărilor au fost prezentate în **139 publicații**, inclusiv, **3** monografii, **4** ghiduri practice, **3** articole în reviste cu factor de impact, **10** articole în reviste de specialitate în străinătate, **39** articole în reviste naționale categoria B. S-a participat cu rapoarte, comunicări și postere la **12** foruri științifice naționale și internaționale și **18** seminare/ateliere de lucru/mese rotunde. Publicațiile specialiștilor CNSP, editate în perioada 2012-2014, au fost prezentate în cadrul conferinței "Lansare de carte" din februarie 2015, la care au participat și savanții din instituțiile științifice de profil medical. Realizările științifice au stat la baza argumentării necesității elaborării și fortificării suportului legislativ și normativ-metodic din țară, inclusiv armonizarea acestuia la rigorile legislației UE. Au fost avizate și prezentate propuneri de modificări la o Lege și 2 Hotărâri de Guvern.

Au fost depuse la AGEPI 4 cereri de brevetare, fiind obținute 1 brevet de invenție, 1 Certificat de inovator și 2 Autorizații de depozitare a tulpinilor de fungi capabile să degradeze/solubilizeze compuși metalelor grele/radioactive. Elaborările inovaționale au fost expuse la 7 expoziții, inclusiv 6 internaționale (Cluj-Napoca, Iași, Nuremberg, Karlovac, Chișinău) și la Expoziția, organizată de AȘM "Noaptea cercetătorului". Participările la Expoziții au fost apreciate cu 26 diplome, premii speciale și menționate cu 15 medalii de aur, 2 de argint, 1 de bronz.

Valorificarea rezultatelor obținute se efectuează prin realizarea Programelor naționale, Protocele naționale clinice, ghiduri, ordine și dispoziții ale Ministerului Sănătății, indicații și recomandări metodice, treninguri, ateliere de lucru.

Rezultatele cercetărilor științifice au fost apreciate la diferite niveluri. Astfel, prin decizia Comisiei Guvernamentale, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.625 din 23.08.2012, echipa de savanți din instituțiile de cercetări de profil medical sub conducerea dlui prof.univ. Ion BAHNAREL a obținut Premiul

Național în domeniul științei, ediția 2015, pentru ciclul de lucrări cu genericul „Realizări conjugate, complexe și eficiente în protecția sănătății, profilaxia maladiilor, promovarea sănătății în contextul implementării Noului Sănătăți Publice în Republica Moldova”. Tinerii savanți, dd. Octavian SAJEN, dr. șt. med. și Sergiu BOLOGA au obținut Premiul Național pentru tineret pentru realizări și performanțe deosebite în știință, iar dd. Igor SPÎNU, dr. șt. med., conf. cerc., Vladimir GURIEV, dr. șt. med., conf. cerc., Octavian SAJEN, dr. șt. med. - Premiul municipal pentru tineret în domeniul științei, 2015.

Sectorul științific al CNSP activ colaborează cu instituțiile medicale din țară, instituțiile AȘM și instituții de profil de peste hotare în soluționarea problemelor prioritare de sănătate publică. S-au menținut relațiile stabilite anterior cu diverse centre științifice din țară, țările CSI, UE.

Adunarea Secției de Științe Medicale a AȘM H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se considera îndepliniți integral indicii de bază ai activității științifice, inovaționale și financiare de către Centrul Național de Sănătate Publică în anul 2015.

2. Se aproba Darea de seamă a Centrului Național de Sănătate Publică privind activitatea științifică, inovațională, managerială și financiară în anul 2015.

3. Centrul Național de Sănătate Publică va aborda complex problemele prioritare de sănătate publică de semnificație națională și internațională în cadrul realizării proiectelor de cercetare-dezvoltare.

4. A asigura suportul științific în procesul de elaborare și realizare a Programelor naționale de profilaxie și combatere a maladiilor transmisibile și netransmisibile.

5. A intensifica activitatea de publicare a rezultatelor științifice în revistele naționale și internaționale, inclusiv ISI și electronice, având nu mai puțin de 2 publicații per cercetător.

**Coordonator al Secției Științe
Medicale, dr. hab. șt. med.,
conf. univ.**

Olga TAGADIUC

**Secretar științific al Secției
Științe Medicale, dr. med.**

Leonid CHIȘLARU